

8 december 1918

De teruggave van ontvreemde gelden.

Brussel, 7 december. Sedert twee dagen reeds zijn piketten Franse soldaten, onder leiding van generaal de Celles, tesorier-generaal van het Franse leger, en in tegenwoordigheid van een Duits officier in burger, in verscheidene Brusselse banken, onder andere het Comptoir Nationale en het Crédit Lyonnais, bezig om de talrijke geldkisten weg te halen, welke de Duitsers er ongeveer midden oktober hadden heen gebracht. Deze geldkisten bevatten geldwaarden, die uit Noord Franse steden als Rijsel, Roubaix, Tourcoing, Valenciennes en St. Quentin afkomstig zijn. Andere geldkisten zijn door de vijand in een bank te Luik gedeponeerd, welke voor een paar miljard frank waarde zou bevatten. De Franse soldaten laden ze op gepantserde auto's, die onmiddellijk naar Frankrijk vertrekken. De geldkisten zullen aan de financiële instellingen worden teruggegeven, waaruit ze zijn weggehaald, behalve in de steden, waar de banken verwoest zijn, zoals in St. Quentin en Kamerijk. In dit geval zullen de geldwaarden naar Parijs worden gebracht.

Een onderhoud met de Belgische minister-president.

Parijs, 7 december. De Petit Parisien heeft de nieuwe Belgische minister-president Delacroix geïnterviewd, die het sociale vraagstuk het meest dringende acht. De kwestie der werkloosheid zal worden opgelost door algemene samenwerking. De werklozen zullen zoveel mogelijk voor de arbeid van de nationale wederopbouw worden gebruikt.

Het ministerie zal een manifest uitvaardigen, waarin het programma der regering zal worden uiteengezet, hetwelk een soort van arbeidscharter zal zijn.

De minister-president sprak de hoop uit, dat de arbeidersklasse vertrouwen in de regering zal bezitten, daar de samensmelting van alle sociale elementen onvermijdelijk is voor het herstel van België. Delacroix merkte op, dat België het enige land is, waar de werkloosheid algemeen en volkomen is geweest gedurende de gehele oorlog, tengevolge van de bezetting. Thans ontbreken de grondstoffen en de werktuigen, welke door de vijand zijn weggehaald, geheel. België zal de teruggave ervan in het vredesverdrag eisen.

Delacroix besloot met te verklaren, dat hij er op sociaal gebied naar zal streven het devies: eendracht maakt macht, te verwezenlijken.

10 december 1918

Koning Albert bij kardinaal Mercier.

Mechelen, 9 december. Heden heeft de koning, vergezeld van de minister-president, een bezoek aan kardinaal Mercier gebracht. In een toespraak heeft de koning hulde gebracht aan de vaderlandsliefde van de kardinaal en vervolgens het heldhaftig gedrag van de prelaat geschetst tijdens de jaren der bezetting en zijn krachtige tegenstand tegenover de eisen en plagerijen van de overweldiger. De koning dankte de kardinaal voor de morele steun en de opbeuring, welke hij de Belgische bevolking gedurende de dagen van tegenspoed en neerslachtigheid heeft gebracht. Hij overhandigde hem het grootlint der Leopoldsorde.

De kardinaal dankte en huldigde op zijn beurt het dappere gedrag van de koning.

11 december 1918

Wolff verneemt van bevoegde zijde, dat de regering van Frankrijk en die van België op het ogenblik kunstschaten ter waarde van miljarden achterhouden. Het betreft stukken uit de gebieden, die de Duitse troepen hebben bezet gehouden en welke veiligheidshalve door een ter bescherming daarvan opgericht bureau naar bewaarplaatsen werden vervoerd. Een en ander geschiedde met medewerking van Franse en Belgische deskundigen.

De Belgische legatie deelt mede:

Naar aanleiding van kort geleden gehouden besprekingen met de Nederlandse regering wordt ter kennis der in Nederland vertoevende Belgen gebracht, dat alle dieren, benevens de in die tijd geboren jongen, welke sinds de aanvang van de vijandelijkheden in Nederland zijn ondergebracht, naar België kunnen terugkeren. De aanvraag tot uitvoer moet spoedig worden gericht aan de heer Renneboog, afgevaardigde van de Belgische minister van landbouw, Belgisch consulaat te Roosendaal.

Ze moet bevatten naam en adres van de Hollandse houders, Belgische eigenaars, en het aantal en signalement van de bedoelde dieren. De uitvoervergunningen zullen aan alle belanghebbenden worden verstrekt, indien de verklaringen juist zijn bevonden door de Nederlandse en Belgische autoriteiten.

De teruggave van afgeslacht vee zal het onderwerp van latere uitvoer uitmaken.

Brussel, 10 december. De heden onder voorzitterschap van de koning gehouden ministerraad heeft besloten een wetsontwerp in te dienen, waarin de lichten 1914-1919 onder de wapens geroepen worden en de oude lichten tot en met die van 1912 worden

ontslagen. Verder zullen er ontwerpen van wet worden ingediend betreffende de oorlogsschade, de positie van de oorlogswezen en van hen, die in de oorlog gebrekkig zijn geworden.

Belgische financiële kwesties.

Brussel, 8 december.

Sedert 9 november jongstleden is de officieuze beurs hier gesloten; het beursgebouw werd eerst door aftrekkende Duitse, daarna door binnenkomende Belgische troepen in beslag genomen. De heropening der officiële beurs, onder toezicht van de beurscommissie, zoals die voor het uitbreken van de oorlog in functie was, zou volgens oorspronkelijke bekendmaking op twee dezer plaats hebben gehad, maar de beursdeuren bleven dicht en zullen dit nog wel blijven, totdat de marken hier geen betaalmiddel met gedwongen koers weer zullen zijn. In bankierskringen is men niet erg tevreden over de weinig voortvarende manier, waarop de regering het markenvraagstuk heeft aangepakt. In die wereld gelooft men, dat de regering de beste resultaten had kunnen bereiken, door terstond bij haar terugkeer een termijn van drie of vier dagen te stellen voor het inleveren der marken. De voornaamste belanghebbenden, bankinstellingen, bankiers, wisselagenten, enzovoort hadden zeer zeker hun kassaldo's binnen die termijn kunnen inleveren en aan laatkomers uit het publiek had men voor kleine bedragen ook nog enkele dagen na het verstrijken van de termijn inlevering kunnen toestaan. Kleine bedragen had men ook reeds terstond in Belgisch geld moeten uitbetalen. De bankinstellingen die over grote kasmiddelen beschikken, hadden zich zeer zeker voorlopig met een gedeelte in franken van de door hen in marken gedeponeerde bedragen kunnen behelpen. Op deze wijze zou de frauduleuze markeninvoer, die nu nog uit Nederland schijnt plaats te hebben (men vergelijk de hoge biljettenkoers tegenover de veel lagere

wisselkoers bij ons), onmogelijk zijn geworden en het handelsverkeer, door het snelle uit het verkeer trekken der marken gebaat zijn geweest.

Intussen zal nu binnen enkele dagen de inleveringstermijn wel afgekondigd worden; naar verluidt, zullen kleine bedragen dadelijk tegen Belgisch bankpapier, grote daarentegen geleidelijk ingewisseld worden. Enige bankinstellingen, die over grote hoeveelheden biljetten der Société Générale de Belgique beschikken, zijn er reeds toe overgegaan elk tegoed in marken, vóór 3 december jongstleden gedagtekend en in hun boeken voorkomen, op een frankenrekening (de mark tegen 1,25 F) over te boeken.

Er wordt nu druk ingeschreven op de 5% schatkistbons, aflosbaar op 1 december 1923, die à pari worden uitgegeven en voor drie vierden in marken betaald kunnen worden.

Het resterende kwart behoeft eerst na drie maanden gestort te worden, maar dan in biljetten van de Société Générale. Men gelooft echter, dat dan alle tegoed in marken reeds tegen Belgische biljetten zal ingewisseld zijn. Intensieve reclame, zoals we die in de oorlogvoerende landen voor de leningen hebben gezien, wordt er voor bovenvermelde bons nog niet gemaakt. De bevrijding van België is dan ook zo vlug in haar werk gegaan, dat men de zaken nog niet geheel overziet en nog niet met dezelfde energie, als wij voor de oorlog gewend waren, aanpakt.

De circulatie van metaal laat ook nog op zich wachten; goud en zilver blijven onzichtbaar en het bestuur der Nationale Bank heeft een beroep gedaan op de vaderlandslievende gevoelens van de bevolking om het geld naar haar kassen te brengen.

12 december 1918

Kunstwerken uit België en Noord-Frankrijk. Een gecensureerd artikel.

Brussel, 7 december.

Met de bevrijding werden allerlei bijzonderheden bekend, waaromtrent het vroeger zaak was min of meer geheimzinnig te zijn. Verbood de voorzichtigheid niet er over te schrijven, dan zorgde de Duitse censor daar wel voor, zodat het resultaat was, dat er eigenlijk als antwoord op elke enigszins belangrijke vraag een groot vraagteken bleef staan. Zo komt het dan ook, dat er eerst nu wat te vertellen valt over het lot der talrijke kunstwerken uit Noord-Frankrijk en België tijdens de oorlog.

In de eerste dagen van augustus 1914 had de conservator der koninklijke schilderijenmusea terstond de voornaamste stukken te Brussel doen verhuizen naar de kelderverdieping en hoe goed dit gezien was, bleek wel in het vervolg, toen de bezettende troepen in het museum van oude kunst een wachtlokaal inrichtten met de gebruikelijke minachting voor de veiligheid der daar bewaarde kunstschaten. Dit duurde tot begin 1915. Het was de tijd, dat het normale leven (bij decreet) zou worden hernomen, en handel en nijverheid moesten herleven (ook al bij decreet!). Een Duitse professor of doctor kwam als afgevaardigde van het generaal-gouvernement de heropening der musea eisen en dreef, hoewel hem gewezen werd op het gevaar dat de stukken van vliegeraanvallen te lijden zouden hebben, de fictie van het "normale leven" en ... zijn bevelen door. De wacht verdween en de schilderijen werden weer opgehangen. Toch wist men door een langgerekt restauratieproces verschillende voorname stukken in veiligheid te houden; ook het aanbrengen van Duitse naambordjes onder de Vlaams-Franse en raakte in het vergeetboek.

Ook voor de omliggende kunstwerken, als de Sint Maarten van Van Dijck uit de kerk van Zaventem, maakte de conservator Fierens-Gevaert zich verdienstelijk, alsmede voor andere verspreide verzamelingen.

In augustus 1917 werden van Belgische zijde (natuurlijk met toestemming der Duitse overheid) maatregelen genomen tot de bescherming van de kunstwerken, welke in de vuurlijn lagen.

Zodoende kwamen uit Vlaanderen tussen 30 januari en 19 oktober 1918 dertien wagons met 831 kisten te Brussel aan; ze bevatten voor een waarde van meer dan 6.000.000 F kunstvoorwerpen, hieronder het gehele museum van Kortrijk en de voornaamste schilderijen en sieraden uit de kerken van die stad, waarbij de bekende kruisiging van Van Dijck, die een paar jaar voor de oorlog, zoals men zich zal herinneren, gestolen werd, maar teruggevonden. Andere voorwerpen kwamen onder andere uit Ledegem, Waasten, Wervik, Zandvoorde, Menen, en uit particuliere verzamelingen. Aan de andere zijde van het front werden soortgelijke maatregelen genomen, waarover indertijd gesproken werd. De uit onbezet België geredde voorwerpen werden te Parijs in een tentoonstelling bijeengebracht.

Wat de musea in Noord-Frankrijk betreft, zo gebeurde er in het bezette deel het volgende. De voornaamste verzamelingen waren hier de musea van Rijsel, een van de eerste provinciale van Frankrijk, en van Valenciennes, met de beroemde schilderijen van Watteau en beeldhouwwerken van Carpeau; ook Douai en Kamerijk bezaten bekende stukken.

De Duitse bewindvoerders van deze verzamelingen hadden het niet alledaagse denkbeeld om de beste stukken bijeen te brengen in "Kunstsalons" te Valenciennes en te Maubeuge, waar zij echter

alleen voor niet profane, dit wil zeggen Duitse ogen zichtbaar waren. Op een gegeven ogenblik echter, het is nog niet zo lang geleden, kregen de heren hevige schrik over de mogelijke gevolgen van hun zo ondoordacht "beheer"; Valenciennes en Maubeuge begonnen danig in het gedrang te raken en hals over kop werden de met zoveel smaak ingerichte salons ingepakt en naar Brussel gestuurd. Onder de aldus in veiligheid gebrachte kisten bevonden zich ook een dertigtal met het adres van ... prins Rupprecht van Beieren, als men de krantenberichten mag geloven.

Een voorlopig onderzoek heeft uitgemaakt dat door het transporteren enkele voorwerpen wel geleden hebben, maar er gelukkig nergens onherstelbare schade is aangericht.

Het hoogst belangwekkende plan bestaat nu om al deze voorwerpen, waarvan vele nog nooit elders te zien zijn geweest, hier te Brussel bijeen te exposeren voor ze weer naar hun verschillende bewaarplaatsen worden teruggestuurd.

Over dit plan, dat ook onze kunstliefhebbers ten zeerste zal interesseren, zullen wij, zodra er iets zeker van bekend is, hier ter plaatse nader berichten.

Tenslotte zou ik in dit verband een oude geschiedenis willen ophalen, daar ze nog niet al haar belang verloren heeft. Men herinnert zich wellicht, dat voor enkele weken Wolff het bericht de wereld instuurde, dat de Rijksese kunstwerken nogal wat geleden hadden door de nalatigheid der museumambtenaren daar ter plaatse; een lasterlijk praatje, dat later door onze correspondent in het Engelse hoofdkwartier werd weerlegd. Ik zelf schreef u op 5 november om de aantijgingen van Wolff te ontzenuwen en wil dat nu even hier herhalen, omdat destijds de Duitse censuur mijn stukje inhield en een en ander dus voor de lezer een aardig voorbeeld ervan is hoe alles,

wanneer dit dienstig werd geoordeeld, samenspande om de buitenwereld de waarheid te onthouden.

Inzake de door Wolff verspreide bewering, dat de Rijsele museumdirectie van grove nalatigheid zou kunnen worden beschuldigd, schreef ik ongeveer, kan ik een onverdachte getuige aanhalen, namelijk de bekende Duitse schrijver Paul Oscar Höcker. Deze was sedert het begin van de oorlog verbonden aan de kommandantur te Rijsel en verwierf daar onder andere bekendheid door het uitgeven van de Liller Kriegszeitung. Höcker gaf reeds in 1914 een boekje uit: An der Spitze meiner Kompagnie, en daar leest men op bladzijde 193:

Toen de beschieting van Rijsel begon heeft de heer Théodore (de conservator van het museum) met zijn ambtenaren alle kostbare schilderijen uit de hoger gelegen verdiepingen naar beneden gehaald en in de grond- en kelderverdiepingen in diepe rijen tegen de wanden geplaatst. Een klein aantal schilderstukken is natuurlijk desondanks beschadigd, bijvoorbeeld jammer genoeg het boslandschap van Troyon, de Davidgroep van Costa en andere tot dan toe wel bewaarde schatten. De hele Rubenszaal echter is gered: de Kruisafneming, de Dood van Maria Magdalena, Sint Franciscus en de maagd, Bonaventura, de Overvloed, de Wijsheid en de Jacht. En de beroemdste en interessantste stukken van Snijders, Jordaens, Delacroix, van Dijck, Veronese, de Witt, Pourbus, Hals, Chardin en Fragonard, welke het museum bezit, kunnen wij in onze eenzaamheid op de eigenaardigste, zoal niet bepaald gemakkelijkste manier leren kennen. Uit het dikke stof halen wij het ene doek na het andere te voorschijn (de lijsten zijn boven blijven hangen), enzovoort

Aldus Höcker contra Wolff... En de sensor.

Nederlandse kamer van koophandel te Brussel.

Wij hebben het verslag der Nederlandse kamer van koophandel te Brussel over het jaar 1917 ontvangen. Het bestuur geeft daarin een beeld van de droevige economische toestand in België.

Op 31 december 1917, zo lezen wij in het verslag, was het aantal leden en begunstigers der kamer 467, tegen 406 op 1 januari 1917.

Omtrent de verrichtingen der kamer wordt onder meer het volgende medegedeeld:

De tussenkomst van de kamer werd herhaaldelijk ingeroepen voor het vrijgeven van goederen van België naar Nederland. Meerdere malen is de kamer gestuit op onherroepelijke uitvoerverboden, maar verschillende keren zijn haar bemoeiingen met succes bekroond, hetzij direct of door tussenkomst van het Nederlandse gezantschap te Brussel.

De navorsingen betreffende namaak van Hollandse zeep en andere artikelen, door de kamer in 1916 begonnen, werden in 1917 voortgezet, met dat gevolg, dat verschillende clandestiene fabrikanten strafrechtelijk werden veroordeeld.

De Nederlanders in België.

Onze correspondent schrijft:

Zoals hier reeds werd medegedeeld hebben de in Brussel gevestigde Nederlandse verenigingen tot hun landgenoten een oproep verspreid om geldelijke bijdragen te verzamelen tot een huldeblijk aan koningin Elizabeth. Hierbij heeft zich nu ook de kolonie te Antwerpen aangesloten en een oproep verzonden, ondertekend door de besturen der Hollandse club, der Nederlandse vereniging tot hulpbetoon, Wilhelmina vereniging, Wilhelminafonds en de Nederlandse vereniging te Mechelen.

De inzameling brengt, naar wij met genoegen vernemen, overal goede vruchten voort.

Onze correspondent schrijft uit Brussel:

De Société Belge de Chirurgie heeft dezer dagen haar eerste vergadering gehouden sedert 1914. Daarin heeft de ondervoorzitter aangetoond hoezeer de Belgische bevolking in het algemeen en de Belgische geleerden in het bijzonder beledigd zijn geworden door het bekende en betreurenswaardige manifest der 93 Duitse geleerden. Met algemene stemmen is een motie aangenomen, waarbij met verontwaardiging daartegen geprotesteerd wordt en het besluit wordt genomen: alle betrekkingen af te breken met de vertegenwoordigers der Duitse wetenschap, zolang deze niet erkend en hersteld zullen hebben de smaad aan de waarheid en de eer aangedaan, en zolang de centrale mogendheden niet plechtig afstand zullen hebben gedaan van de politieke methodes, wiens toepassing de verontwaardiging der beschaafde wereld verwekt hebben.

Uit België.

Brussel, 11 december. De president van de kamer heeft in de vergadering voorlezing gedaan van de gelukwensgrammen, ontvangen van buitenlandse parlementen ter gelegenheid der bevrijding van het land.

De kamer behandelde het antwoord op de troonrede. Woeste (rooms-katholiek), maakte enig voorbehoud inzake het algemeen kiesrecht bij de verkiezing van de constituante.

Hij zegde, dat de grondwet niet als een "vodge papier" kan worden beschouwd. Ook maakte hij voorbehoud ten opzichte van het laten varen van de Belgische onzijdigheid. De minister van buitenlandse

zaken antwoordde dat het voorbehoud door Woeste gemaakt, verband scheen te houden met diens oude meningen, die door de gebeurtenissen gewijzigd moeten zijn.

De traktaten hebben ons niet beschermd. De bewoordingen van het antwoord beantwoorden aan de opvatting van de regering en de wensen van het land. België heeft recht op volledige onafhankelijkheid en volledige uitoefening van zijn soevereiniteit. Het antwoord is met algemene stemmen aangenomen.

Duits eigendom in België.

Onze correspondent schrijft uit Brussel:

Bij besluit van de regering in Havre van 10 november 1918 is de aangifte van goederen en belangen, toebehorend aan onderdanen van een vijandelijke staat, verplicht gesteld. Hieronder vallen onder andere roerende en onroerende goederen, aandelen in onverdeeld bezit, geld en geldwaarden, schuldbekentenissen, aandelen in handelsondernemingen, maatschappijen of agentschappen van vijandelijke nationaliteit of in België werkend onder Belgische naam, verder alle obligaties of aandelen of andere belangen in allerlei ondernemingen, behorend aan vijandelijke onderdanen.

Dit besluit is nu ook in Brussel toegepast en heeft aanleiding gegeven tot het sekwestreren van het warenhuis Tietz, de verzekeringsmaatschappij Germania, Gladbach, Triest (Assurances Générales), Victoria, Anker, Atlas en andere en de Deutsche Bank, de Nationalbank für Deutschland en de Duitse Effecten- und Wechselbank.

13 december 1918

Uit België.

Brussel, 11 december. Jaspar, minister van volkshuisvesting heeft bij de kamer een ontwerp tot herstel van oorlogsschade aanhangig gemaakt.

Le Soir meldt, dat de Duitsers gedurende de suikercampagne 1917-1918 uit België hebben meegenomen honderd miljoen kilo suiker, welke in de vorm van confituur over de grens gingen. Onder andere kwam bij de Duitse Bank, in plaats van in de Belgische schatkist, een bedrag van 63.000.000 F, zijnde de opbrengst van suikerrechten.

Brussel, 12 december. De Libre Belgique zegt, dat er in een ministerieel bureau een lijst gevonden is met de namen van de Duitse industriëlen, die de in België gestolen machines in hun bezit hebben.

Op audientie - Bij minister Jaspar (Karel Van de Woestijne).

Brussel, 10 december.

Toen ik de heer Jaspar, onze nieuwe minister van economische zaken, om een audiëntie vroeg, was ik bij voorbaat zeker van het antwoord. Niet omdat ik met hem vriendschappelijke betrekkingen onderhoud, maar omdat ik zijn karakter ken, dat open en mededeelzaam is, en geheel in overeenstemming met zijn nerveuze en uitstralende, zijn meeslepende en stichtende werkzaamheid. Ik heb hem leren kennen en waarden onder de oorlog, in de "Société Générale", die het centrum was en als het brandpunt waar het Nationale Comité, dat nieuwe Belgische Parlement, zijn krachten in samentrok tot sterkere uitstraling, en op de déjeuners der "Taverne

royale”, waar die krachtige actie haar verpozing vond, weldadig en opwekkend als de vergaderingen der “Générale” zelf, bemoedigend in de vervolging en in het verzet, vruchtdragend in de ideeën die er werden gezaaid, in de ontwerpen die er ontstonden. Henry Jaspas was er, met Louis Franck, de ziel van. Deze twee mannen, die tot twee tegenstrijdige partijen behoorden, vulden er elkaar prachtig aan, de eerste één fijnheid en vlugheid, de tweede van inzichten breed en fors; beiden gloeiend van krachtvolle vaderlandsliefde, die echter uiting vond, bij de ene in geestige speurzin, bij de andere in een mild optimisme. De eerste zeer goed in staat alle hinderpalen te ondermijnen, te doorboren met zijn scherpe geest; de andere over alle hinderpalen heen ziende en ze als het ware negerend, waren beiden tegen wankelmoedigheid beter dan een remedie, een probaat profylactisch middel, dat beter dan vertrouwen inboezemde: dat een warme vriendschap stichtte.

Op die vergaderingen was de heer Jaspas de enige katholiek: de vriendschap die hij tot zich trok was er te minder dubbelzinnig om. Hoe kon het immers anders?: de bijzondere werkzaamheid van de heer Jaspas was er naar, om de sympathie te wekken en levendig te behouden; hij had het op zich genomen, de zorg, het behoud voor onze kinderen te verzekeren. Want het zijn onze kinderen die onder de oorlog het meest geleden hebben; op sommige tijdstippen is de kindersterfte schrikbarend geweest, en de verzorging ervan uiterst moeilijk; tuberculose in al haar vormen: longtering, oogziekten, scrofulose rachitis teisterden de eerste jeugd; de verschrikkelijke ondervoeding, zorgde voor talloze kandidaten; het arbeidsveld dat Jaspas zich gekozen had was niet te overzien. Dat hij het bewerkte met een weergalozige ijver, die voor zijn medewerkers een tirannieke spoorslag was: hoe kon het anders, of hij verwekte er een algemene genegenheid door die berustte op innige dankbaarheid? Henry Jaspas had de toekomst van het ras, van het land in zijn handen: hij

heeft, men kan het zonder overdrijving zeggen, die toekomst gered. België heeft tegenover die jeugdige, levensgretige, scherp schrandere man een grote schuld aangegaan. Daar was de ministerszetel hem door de koning toevertrouwd - hem die buiten de strijdende partijpolitiek stond - een beloning voor ... die vol wolvenijzers en schietgeweren ligt, en, na al de oorlogsarbeid, een verdubbelde krachtinspanning vergt; die Jaspar echter met erkentelijkheid heeft aanvaard, omdat hij nu eenmaal de werkzaamheid zelve is, en het hem toelaat, zijn taak met verzekerde uitslagen voort te zetten.

“Ik heb me nooit zo levenskrachtig, zo opgewekt gevoeld als in deze laatste veertien dagen,” zegt hij mij onmiddellijk. “Ge stelt u moeilijk voor wat er hier te verrichten is, maar ... juist daardoor ... Mijn hulpmiddelen zijn nog steeds beperkt: een secretaris-generaal, een typiste en een auto: daar moet ik voorlopig alles mee doen. Want personeel heb ik nog niet: de lokalen lieten niet toe het te plaatsen; ook hier was het een ongehoorde rommel; onder dit kabinet stak het vol munitie, hetgeen niet zonder gevaar was; en overal elders was het terdege onbewoonbaar gemaakt. Het heeft ons echter niet belet om te werken: en nu zijn wij al prachtig op dreef. Er was weliswaar in Le Havre heel wat voorbereid: een zeer belangrijke documentatie, waar wij echter nog niet geheel over beschikken, en die trouwens geen rekening kon houden met hetgeen hier in het land gebeurde; daar was de toenmalige minister alleen op de hoogte van, en ... die had zoveel om het lijf dat waarlijk van hem niet meer te verwachten was dan hetgeen hij heeft verricht, - en dat is verre van gering. Dat betekent, bijvoorbeeld, al wat wij van onze geallieerden verwachten mogen, wat ons is toegezegd, en wat ons van nu af aan op prachtige wijze bereikt. De hulp van onze vrienden heeft zich reeds laten gelden in daden, waar wij over heel kort van genieten zullen; reeds plukken wij de vruchten van de diensten die wij hun hebben

bewezen; zij betonen hun dankbaarheid op grandioze wijze: onze eigen dankbaarheid zal nooit groot genoeg zijn, ze dient in de eerste plaats te gaan naar onze koning, die hierin als tussenpersoon grote diensten bewijst. Anderdeels ben ik verbaasd geweest over de werklust van onze bevolking; na vijftig maanden lijden kon men enige natuurlijke depressie, een inzakking der krachten vrezen; daar is echter niets van: ik word bestormd door vragen, die alle de kracht van ons volk bewijzen; ook hierin is België België gebleven, en ge kunt niet denken met welke grote vreugde en hoop het mij vervult. Ik stel vast dat onze toekomst verzekerd is, voor een goed deel door onze bondgenoten de Engelsen en de Amerikanen, maar in de eerste plaats door de Belgen zelf: het verlicht mijn taak, omdat ik weet op welke hulp en op welke onverwoestbare energie ik kan rekenen.

Hoe ik mij nu die taak voorstel? - Het ligt in de lijn der nationale traditie van dit liberale land, dat de economische wederopbouw van België moet geschieden door de industriëlen en handelslui zelf. De plicht en de arbeid der regering moet er in bestaan, daartoe gemak te verschaffen en er controle op uit te oefenen. Wij steunen op vrije concurrentie, omdat naar ons oordeel de staat een slecht industrieel, een onvoldoend handelsman is; toezicht is echter nodig om anarchie en hamsterpraktijken tegen te gaan; terwijl tussenkomst van de regering voor de bevoorrading van nijverheid en handel een vereiste was.

Toezicht en hulpvoorziening nu zijn op volgende wijze verzekerd. Eerst dan voor de nijverheid: licentie wordt alleen aan groeperingen, aan vakbonden toegekend. Iedere nijverheidstak - er zijn er achttien - zendt een afgevaardigde naar een middencomité, dat in verbinding staat met de Ciriab, of zo ge het liever hebt: met de C.I.R.I.A.B., of om het duidelijker uit te drukken: de "commission interalliée pour la reconstruction industrielle et agricole de la Belgique". Deze, die de productie vaststelt, verdeelt ze ook over de wereld. Het

middencomité of “Comptoir national d'achat” (de naam drukt de bedoeling uit) ontvangt de bestellingen der nijverheidsgroepering, en voert ze naar gelang van noden en mogelijkheden uit. Aldus krijgt ieder volgens behoefte en voorraad, zodat oneerlijke of onbillijke mededinging is uitgesloten, elk misbruik en elke handicap onmogelijk wordt gemaakt. - Voor de handel was de werkwijze wat moeilijker. Wij hebben aansluiting gezocht met de syndicale kamers; ook hier werkt het “Comptoir national d'achat” als naamloze vennootschap mee, altijd onder ons toezicht, en in aansluiting met de Ciriab. Intussen is alvast vergunning verleend aan de kolenmijnen en aan de openbare diensten.

Maar ik heb niet alleen de wederopbouw van nijverheid en handel onder mijn bevoegdheid. Men heeft mij toegestaan, de kindzorg te blijven verzekeren: dat is nu eenmaal mijn levenswerk. Doch er is nog meer: er is de oorlogsschade die te vergoeden is, en dat is een hele taak. Ik heb er mij met hardnekkigheid voor gespannen, en - ziehier!

En de minister toont mij vier dossiers: vier ontwerpen van wet met de erbij horende memories van toelichting.

“Ze worden woensdag op het bureel der kamer neergelegd”, zegt de minister met gewettigde voldoening. “Ze lopen, de eerste over de schade geleden aan roerende en onroerende goederen, en berust op de beginselen, die aan de Franse wet ten gronde liggen; de tweede, over de schade aan personen geleden, en die vergoed wordt door gelden en andere tegemoetkomingen; de derde betreft de oorlogswezen; de vierde gaat over de invaliden: ze voorzien het instellen van publieke inrichtingen van werken, enz.”

Ik druk de heer Jaspar mijn bewondering uit, en mijn dank die, in mijn innigste bedoeling, meer is dan een persoonlijke dank. Hij heeft mij

geestelijk ontroerd: de Belg, die ik ben, kan niet dan die andere Belg erkentelijk zijn.

De heer Jaspar heeft echter een afwijzend gebaar: "Ik ben nooit zo gelukkig geweest," zegt hij.

Nooit was geluk zo verdiend: nooit immers was het zo weinig egoïstisch.

14 december 1918

De beurs te Brussel.

Brussel, 13 december. Officieel: op verzoek van de minister van financiën en in overeenstemming met de beurscommissie heeft het gemeentebestuur van Brussel besloten de heropening van de beurs tot aan de eerste dagen van januari uit te stellen.

15 december 1918

Onze correspondent te Brussel meldt: in aansluiting met het interview, dat de heer Jaspar, minister voor economische zaken, mij toestond, dient vermeld dat vele industriëlen zich niet dan noodgedwongen bij de verplichte groepering in samenwerkende vennootschappen of beroepskringen, alsook bij het toezicht van staatswege, hebben neergelegd. In een vergadering der syndicale kamer voor de metaalnijverheid werd hiertegen geprotesteerd met een beroep op Engeland, waar een dergelijk protest eveneens zou zijn opgegaan. Er wordt op aangedrongen dat de getroffen maatregelen in elk geval van slechts tijdelijke aard zouden zijn. Dat zulks de bedoeling is van de betrokken minister, blijkt trouwens uit een reeks artikelen in de Indépendance Belge van dr. Barnich, die deel uitmaakt van de regeringsraad, welke bij het ministerie van economische zaken is ingesteld.

16 december 1918

Onze correspondent te Brussel seint ons:

Het ministerie van buitenlandse zaken publiceert in de Belgische pers de volgende verklaring.

Verscheidene Belgische bladen hebben een mededeling van het Nederlandse gezantschap gepubliceerd, waarin de overwegingen uiteengezet worden, die bij de Nederlandse regering hebben voorgezeten, toen ze verlof gaf tot de doortocht van Duitse troepen door Limburg.

Volgens deze mededeling zou de wapenstilstand de toestand ingrijpend hebben gewijzigd, zowel feitelijk als rechtelijk.

Daar de voorwaarden, door de Duitsers aanvaard, een hervatting van de oorlog onmogelijk maakten, waren er geen motieven meer om de troepen van de oorlogvoerenden op neutraal gebied te interneren.

Hiertegenover moet het volgende worden opgemerkt:

1. Rechtens is de wapenstilstand eenvoudig een staking van de vijandelikheden, die geenszins hun hervatting uitsluit en geen einde maakt aan de oorlogstoestand.
2. De 12^e november 1918 verleende de Nederlandse regering machtiging tot de doortocht aan de Duitse troepen door Limburg, zonder voorafgaand overleg of machtiging van de geallieerde regeringen. Intussen nam men in een nota aan de Belgische gezant in Den Haag de volgende beslissing: de Nederlandse minister van buitenlandse zaken verklaarde de Belgische militairen, die sedert 1914 in Nederland waren geïnterneerd, niet vrij te kunnen laten, zonder voorafgaande goedkeuring van de Duitse regering.
3. Volgens artikel twee van de 5^e conventie van Den Haag was de Nederlandse regering gehouden de Duitse troepen te

interneren, die op haar gebied werden binnengelaten. De Nederlandse regering zal niet betwisten, dat deze verplichting haar op de 12^e november bij voortdoring bond, niettegenstaande de wapenstilstand, aangezien zij zich op dezelfde dag op dat artikel 2 tegenover België beriep om haar weigering te rechtvaardigen om de geïnterneerde Belgen vrij te geven. De Nederlandse regering heeft steeds verklaard, dat zij bij de doortocht van Duitse troepen door Limburg vooral in het belang van België handelde.

Maar, als men zich op militair standpunt plaatst, is het onbetwistbaar, dat deze kunst de Duitsers in de gelegenheid stelde, een aanzienlijke troepenmacht aan de gevangenneming te onttrekken, en ook goederen. De schatting van de Duitse troepen, die door Limburg zijn getrokken, varieert van 70.000 tot 120.000. Volgens de Belgische generale staf, is het hele vierde Duitse leger op dezelfde datum begonnen over de Maas te trekken, zowel in Nederland als in België, hetgeen te denken geeft, dat de vijandelijke staf het wegtrekken van zijn colonnes heeft geregeld, rekenend op de toestemming van Nederland.

Men moet niet vergeten, dat in Belgisch Limburg het Duitse leger zijn grootste centrum van levensmiddelen voor troepen had (Beverlo) en zijn belangrijkste centrum van machinegeweren (Tongeren) en dat alle depots van het vierde leger, ook dat van de vliegparken in Vlaanderen rondom Antwerpen waren geconcentreerd ten gevolge van de terugtocht van oktober. Hieruit wordt ten volle duidelijk welk een grote dienst aan Duitsland is bewezen door een leger toe te staan, in plaats van een omweg te maken over Visé, om Nederlands Limburg en de wegen en spoorwegen te overvullen en rechtstreeks van België naar Duitsland te trekken, daar de genoemde wegen nauwelijks voldoende waren voor het wegvloeien van andere troepen.

Het is geoorloofd te zeggen, dat, als de doortocht zou geweigerd zijn, een groot percentage van de contingenten, die Limburg zijn gepasseerd, het Belgisch grondgebied niet zouden hebben kunnen verlaten binnen de door de wapenstilstand voorgeschreven termijn, en gevangen gemaakt zouden zijn. Maar niet alleen zijn deze manschappen en dit materiaal aan gevangenneming onttrokken, maar de manschappen, die over Limburgs gebied zijn ontsnapt, zijn altijd nog in de gelegenheid de wapens weer tegen ons op te nemen.

Overigens weet de Belgische regering, dat vee, wagens en andere goederen, toebehorend aan de bevolking van Belgisch Limburg, en opgevorderd of gestolen door de Duitsers, Nederlands Limburg zijn gepasseerd. Deze goederen zou men ter plaatse hebben moeten achterlaten, indien de wegen van Nederlands Limburg niet voor de vijand hadden open gestaan, zodat de doortocht voor een Duits leger mogelijk was door een provincie, die het noorden van België dekt. De regering heeft een precedent geschapen dat onze veiligheid raakt.

17 december 1918

Hulde aan buitenlandse gezanten.

Brussel, 16 december. De quaestuur van de kamer heeft besloten de busten van Brand Whitlock (gezant der Verenigde Staten), markies de Villalobar (gezanten van Spanje) en van Vollenhoven (minister-resident van Nederland) uit marmer te laten beitelen, teneinde ze bij de verzameling van busten in het parlement te doen plaatsen. Een kopie van het kunstwerk zal de drie helden als bewijs van nationale dankbaarheid worden aangeboden.

18 december 1918

Een aantal Belgische hoogwaardigheidsbekleders, onder wie de minister van staat, graaf Woeste, Levi, Max en Franqui, de president

van de senaat, baron de Favereau; de vicepresident van de kamer van afgevaardigden, de heer Harmignies; de gouverneur van Brabant, de heer Beco; de waarnemende burgemeester van Brussel, de heer Lemonnier; senatoren, hooggeplaatste magistraten, kamerleden en vooraanstaande financiers hebben een verzoekschrift tot de koningin gericht met de volgende inhoud:

Mevrouw,

Nu de dag nadert, waarop onze beminde koning in zijn heroverde hoofdstad teruggekeerd zal zijn, is het ons een hartsbehoefte om de landen, die ons beschermden, en hun gezanten, de verzekering te geven van onze onvergankelijke dankbaarheid voor de diensten, welke de Belgische bevolking gedurende meer dan vier jaar van vreemde bezetting bewezen zijn.

De gezant van uwe majesteit, zijne excellentie de heer van Vollenhoven, heeft zeer bijzonder recht op onze dankbaarheid, daar hij gedurende de lange tragische tijd van beproeving niet heeft opgehouden ons zijn materiële en morele steun te verlenen.

We menen de hoop te mogen koesteren, dat hij ook thans in ons midden zal blijven nu het lijden, dat hij heeft helpen verzachten, voorbij is, en dat het ons na onze bevrijding, evenals daarvoor gegeven mag zijn in zijn persoon de gevoelens te vertolken, die de Belgische natie voor uwe majesteit en haar regering koestert.

Wil, mevrouw, de gevoelens van hulde en eerbied aanvaarden, waarmee wij de eer hebben te zijn van uwe Majesteit

de zeer nederige dienaren.

Namens hare majesteit is hierop antwoord, dat hare majesteit deze dankbetuiging met grote voldoening heeft ontvangen, en dat het

hare majesteit aangenaam is geweest, dat haar vertegenwoordiger in Brussel aan de Belgische bevolking steun heeft kunnen brengen.

19 december 1918

Brussel, 18 december. De Franse gezant heeft de leden ontvangen van de commissie tot het vaststellen der schadevergoeding, ingesteld door de Franse regering met het doel de dossiers te verenigen, die de eisen der Fransen in België bevatten. De commissie heeft onder de bezetting in het geheim gewerkt.

De bond van hoteleigenaars en eigenaars van eetgelegenheden te Brussel heeft besloten onderdanen van vijandelijke nationaliteiten te weren en producten uit het vijandelijk buitenland te boycotten.

Het Belgische leger.

Brussel, 18 december. De kamer heeft een wetsontwerp van de ministers van oorlog en binnenlandse zaken aangenomen, waarin de legersterkte voor 1919 wordt vastgesteld. Ze bedraagt voor het leger op oorlogssterkte 350.000 man als maximum, voor het leger op vredesvoet 100.000 man. De bijzondere lichte van 1919 is uit zeer jeugdige mannen samengesteld, die tot de militielichtingen van 1914 tot 1919 behoren, nog geen deel van het leger uitmaken en voor wie geen morele of fysieke redenen gelden om hen van de bepalingen der militaire wetten uit te sluiten.

De Belgische mijnwerkers.

Brussel, 18 december. De mijnwerkers uit de Borinage hebben onder voorzitterschap van de afgevaardigde Pepin een bijeenkomst gehouden. De voornaamste grief van de arbeiders, die het werk zullen hervatten, is het gebrek aan voedsel. Ze hebben slechts brood en geen aardappelen. Ze verklaarden dat zij de 23^e december weer

aan hun arbeid zullen gaan, indien men hen een rantsoen vet en 500 kg steenkool per maand en per gezinshoofd geeft.

Havas meldt, dat Jaspar, minister voor economische aangelegenheden van België in de Belgische kamer aanduidingen gegeven heeft over het programma van zijn departement. Hij zegde onder meer: verschillende grondstoffen zijn door de Duitsers opgevorderd. De industrie is verwoest volgens het plan van de Duitser Rathenau. We moeten op schadevergoeding aandringen. De oorlogsschade heeft het noodzakelijk gemaakt, in- en uitvoer te regelen. Die regeling moet in de overgangstijd blijven bestaan.

Er is een nationaal inkoopkantoor opgericht, dat 1350 industrieën en kooplieden omvat, die tijdens de oorlog in het buitenland gevestigd waren. De minister had alle administrateurs verzocht, zich te Brussel te vestigen. Hij was een voorstander van georganiseerde vrijheid en daarom moest de wederopbouw het werk van kooplieden en industriëlen zijn, onder toezicht van de staat.

Het allereerste, wat voor de industrie nodig is, zijn drijfriemen, oliën en vetten. Er is opdracht gegeven tot onmiddellijke invoer over alle grenzen.

Havas meldt, dat de voorzitter van de Belgische slagersbond beschuldigd wordt van handel in vee met de Duitsers.

20 december 1918

Een toespraak van koning Albert.

Brussel, 19 december. De koning heeft hedenochtend de delegaties van de senaat en de kamer ontvangen, die hem het antwoord op de troonrede hebben overhandigd. Dit antwoord verkondigt de spoedige invoering van het algemeen kiesrecht op 21 jaar, de

opheffing van artikel 310, met betrekking tot de inbreuken op de vrijheid van arbeid en de gelijkheid van taal.

Na de overhandiging van dit antwoord heeft de koning geantwoord: dit antwoord, hetwelk de beide kamers hebben opgedragen mij te overhandigen, verheugt mij, daar het mij een plechtige getuigenis brengt van het vertrouwen dat de kamers in mijn regering stellen, met een eensgezindheid, welke ik op hoge prijs stel.

Vóór mijn terugkeer in mijn hoofdstad werd ik met een moeilijke taak belast; het kabinet, dat tot dusver de zaken had bestuurd, had zijn ontslag ingediend. Ik had tot plicht zonder dralen een regering van eenheid te geven aan het land, dat behoefte had aan een gezag, hetwelk daaruit zou voortspuiten. Een nieuw tijdperk werd geopend na meer dan vier jaar van ellende en lijden en de natie had tegenover de ommekeer van alle dingen het recht de beginselen te kennen, welke de regering huldigde. Dit recht heeft zich aan mij opgedrongen en ik ben er mij bewust van geweest bij het vervullen van mijn constitutionele opdracht. Zo heeft mijn vaderlandsliefde mij geleid tot een brede en juiste opvatting van de toestand, welke uit de oorlog is ontstaan. Het was nodig elke politiek van gesjacher te vermijden en in volkomen oprechtheid tot het land te spreken, met de rechtschapenheid, welke zowel het land zelf als de geest van eenheid, die het ministerie bezielt, waardig is. Ik stond er op mij in de troonrede tot tolk te maken van het programma der regering en ik wens mij geluk met de instemming, welke ge mij betuigt.

Mijne heren, De uren, werken wij doorleven, zijn plechtig; ze zullen beslissend zijn, want het lot van het land is afhankelijk van de arbeid van wederopbouw, die dringende spoed vereist. Laat ieder van ons aan deze arbeid een maximum van verzoeningsgezindheid, van ijver en offervaardigheid brengen; laten wij allen onwankelbaar in dienst zijn van het land.

Na deze toespraak heeft de koning zich achtereenvolgens met de parlementsleden onderhouden. Het onderhoud liep over de materiële en morele toestand van hun onderscheidenlijke arrondissementen.

De gedeeltelijke demobilisatie van het Belgische leger.

Brussel, 19 december. Een besluitwet bepaalt dat op 1 februari 1919 naar huis zullen worden gezonden:

1. De miliciens en vrijwilligers van alle wapens, behorende tot de lichte 1902 en tot oudere lichten;
2. De vrijwilligers voor de duur van de oorlog, geboren in 1882 en vroeger;
3. De miliciens, die krachtens de besluitwet van 21 juli 1916 zijn ingelijfd en die in 1882 en vroeger zijn geboren.

De militairen, die in staat van desertie verkeren, voor de krijgsraad moeten terechtstaan en een niet voorwaardelijke veroordeling ondergaan, zullen onder de wapens worden gehouden. Ze kunnen hetzij de 1^e februari 1919, hetzij later, als vrijwilliger dienst nemen, op voorwaarden die door de minister van oorlog worden vastgesteld.

Uit Brussel wordt ons geseind, dat de leden van het parlement de 3^e januari een bezoek aan het slagveld van de IJzer zullen brengen.

De Times zegt, naar Reuter meldt, dat de geallieerden bij het vaststellen der schadevergoeding niet zullen vergeten hoe de Duitsers België tijdens de bezetting in geldaangelegenheden hebben behandeld.

De Banque Nationale te Brussel heeft hieromtrent een rapport opgesteld, hetwelk aan de Belgische regering bij haar terugkeer in Brussel is overhandigd. Daarin wordt verteld, dat, toen de Belgische banken in juni 1915 bij de Duitse autoriteiten een gemeenschappelijk

protest tegen de schending van het volkenrecht hadden ingediend, wegens de hoge oorlogsschatting, die de Belgen werd opgelegd buiten de kosten der Duitse bezetting, hen werd geantwoord door de vertegenwoordigers der Duitse regering, dat de geallieerden de oorlog waren begonnen om Duitsland economisch te treffen en dat de Duitsers zich met alle middelen datgene moesten verschaffen, wat ze nodig hadden. Verder heette het: de toestand van België is zeer ernstig. Ik begrijp uw klacht, doch het is niet het ogenblik om te klagen. U doet er beter aan om u tot uw bondgenoten, Frankrijk en Engeland te wenden.

In november 1917 en mei 1918 richtten de Belgische banken een protest tot de keizer, die echter in beide gevallen door bemiddeling van von Falkenhausen liet weten, dat hij niet tussenbeide zou komen.

De Times meent, dat dit rapport op de vredesconferentie moet worden voorgelegd.

Onze correspondent te Brussel schrijft:

Bij koninklijk besluit zijn de uit- en invoerverboden opgeheven en de grenzen van België weer opengesteld onder bepaalde voorwaarden. Voor vergunningen betrekking hebbende op alles wat levensmiddelen en kleding betreft, moet men zich wenden tot het Belgische ministerie van nijverheid, arbeid en bevoorrading; alle andere vergunningen worden gegeven door het ministerie van economische zaken.

België's herstel.

Reuter seint uit Brussel:

Vertegenwoordigers van fabrieken van stoffen voor matrassen, gordijnen, dekens en andere artikelen van dergelijke aard, een der

belangrijkste Belgische takken van nijverheid, hebben vergaderd ter bespreking van de noodzakelijkheid om zich te verenigen, teneinde de katoennijverheid in België te doen herleven. Na langdurige beraadslagingen is besloten een coöperatieve maatschappij op te richten, met medewerking van de regering, een kantoor te stichten voor de aankoop van grondstoffen en de verkoop van fabrieken.

Belgische scheepvaart.

Havas-Reuter seinde gisteren uit Brussel:

De kamer heeft het wetsontwerp betreffende de vergunningen voor de zeescheepvaart aangenomen.

21 december 1918

Brussel, 20 december. De vakvereniging van architecten in België heeft besloten het gebruik van bouwmaterialen, die uit vijandelijke landen afkomstig zijn te verbieden. Onzijdigen zullen certificaten van oorsprong van hun producten moeten overleggen.

Brussel, 20 december. De quaestuur van de kamer heeft besloten, bij wijze van tegemoetkoming in de duurte van het leven aan de kamerleden een schadeloosstelling van 100 F per week toe te kennen.

De minister van economische zaken heeft besloten, de invoer groepsgewijze toe te laten. De kamers van koophandel zullen met de samenstelling van de groepen worden belast. De Belgische kooplieden, of die uit bondgenootschappelijke of onzijdige landen, die in 1913 al gepatenteerd waren, zullen daartoe worden toegelaten. De vergunning zal tot een bedrag van het vierde van dat der in 1913 gedane zaken worden verleend. De aanvragen zullen stuk voor stuk door de belanghebbenden met de visa der groepen worden

ingediend. De regeringsinspecteurs zullen op het optreden van de groepen het oog houden.

Brussel, 20 december. Naar aanleiding van het feit dat enige spoorwegambtenaren hebben geweigerd om met collega's samen te werken, die terecht of ten onrechte van tegemoetkomingen jegens de bezettingsautoriteiten worden beschuldigd, heeft de minister van het verkeerswezen, Renkin, een commissie van onderzoek ingesteld, die belast is de hem ter kennis gebrachte feiten na te speuren.

Havas meldt uit Brussel dat er in de nacht van 19 op 20 dezer te Brussel een trein uit Keulen is aangekomen, waarvan een der wagons een som van 380 miljoen vervoerde. Hedenochtend werd het geld door de Duitse gedelegeerden aan de vertegenwoordigers der geallieerden overgedragen, en naar de Nationale Bank getransporteerd.

Men seint ons uit Brussel:

De kamer van mechanische en metaalindustrieën van Brussel, vrijdag bijeen in de beurs alhier, heeft de volgende beslissingen genomen, voorgesteld door de arbeidersvakverenigingen van Gent: salarisverhoging van 50% op de grondslag van de lonen van 1914 met een duurtetoeslag van 15 centiemmen per uur. Het loon voor zondags- en nachtarbeid zal met 100% verhoogd worden en de overuren met 50%. Men behoudt de Engelse week van 54 uur, waarbij men facultatief tot 60 uur kan gaan.

De Belgische zionistische federatie in Nederland heeft naar aanleiding van de bevrijding van België een telegram van gelukwens tot koning Albert en de Belgische regering gericht, waarin ze de hoop uitspreekt, dat het bevrijde België ook het joodse volk in zijn strijd voor vrijheid zal steunen. De federatie heeft van de koning en de

Belgische minister-president telegrammen ontvangen, waarin ze de gelukwensen op hartelijke wijze beantwoorden.

22 december 1918

Een van onze correspondenten te Brussel meldt, dat koningin Elizabeth der Belgen binnenkort in het koninklijk paleis te Brussel een afvaardiging zal ontvangen van het Nederlandse damescomité, dat in Nederland een som van vijf maal 100.000 F heeft bijeengebracht voor een weeshuis voor Belgische oorlogswezen. De afvaardiging zal vergezeld worden door twee Amsterdamse weeskinderen in hun zwart en rode pakje, die de som geld aan koningin Elizabeth zullen aanbieden.

23 december 1918

Voedselvoorziening in België.

Brussel, 21 december. De nieuwe socialistische minister voor de voedselvoorziening, Wauters, heeft ons een overzicht gegeven van de stand van zaken in België, wat betreft de voedselvoorziening. Laat ons dadelijk verklaren, dat die toestand zeer ernstig is. De opvoedingen der Duitsers hebben weliswaar opgehouden, maar de oogstoppingst was reeds door de vijand weggevoerd, toen het land bevrijd werd.

De tarwe- en andere graanvoorraden ontbreken dus. Nog ernstiger is, dat de transportmiddelen volkomen ontbreken, hetgeen de invoer van levensmiddelen uit het buitenland belemmert. Ook voor het verzekeren van de binnenlandse distributie is er in het land slechts weinig rollend materieel; en wat er is, heeft erg geleden en dient uitsluitend voor de legerbehoeften. Wat de verkeerswegen te water aangaat, deze zijn bijna algemeen onbruikbaar, zowel als gevolg van de lange reeks veldslagen als ten gevolge van daden van vandalisme

van de vijand, die allerlei ingenieurswerken, in het bijzonder sluizen, heeft vernield en overal hindernissen van allerlei aard heeft gezaaid.

De boten, die nog over zijn, durven de kanalen niet door te varen. Het is dus nodig, dat de bondgenoten van België, die het zo edelmoedig op de meest verschillende manieren hebben geholpen, ook nog ditmaal het zo zwaar beproefde land te hulp komen. België heeft aanzienlijk meer tonnenmaat nodig voor de invoer, verder een groot aantal locomobielen om de in de havens aangevoerde koopwaren over het ganse land te kunnen verdelen.

Het komt er op aan de gevaarlijke indruk weg te nemen, die gemaakt is op sommige buitenlandse bezoekers, die, misleid door de volkomen denkbeeldige overvloed van sommige Brusselse restaurants (die ondertussen reusachtige prijzen berekenden) de werkelijke nood der door lange ontberingen verzwakte bevolking die helaas maar al te echt is, in twijfel trekken.

Gedurende de oorlog hadden de Duitsers een centrale graancommissie ingesteld, de "provinciale oogstcommissie" genaamd, welke thans door de Belgische autoriteiten is overgenomen. Maar daar de boekhouding voor de haver is verdwenen, is het werk voor de regering zeer moeilijk geworden. De Duitsers hebben bijna alle haver weggevoerd. Niettemin hoopt de regering de rantsoenen voor de paarden te kunnen verhogen.

Gerst, dat in de eerste plaats moet dienen voor de gistbereiding en voor de brouwerij, zal pas later worden verstrekt.

Persoonlijke ervaring maakt het ons mogelijk vast te stellen, dat het brood nog heel grijs en zwaar blijft. Enkele zieken krijgen een heel kleine hoeveelheid wit tarwemeel. De regering zal voor het hele land standaardbrood invoeren, dat uit gelijke bestanddelen van

verschillende graansoorten zal zijn bereikt en dat zal worden beschikbaar gesteld tegen 0,80 F per kilo. Het dagelijkse rantsoen zal 450 g bedragen. Men dient echter in het oog te houden, dat het voedsel van de Belgische arbeider bijna uitsluitend uit brood bestaat. Dit inziende zijn de autoriteiten verplicht geweest, de werklieden wekelijks een kilo brood als aanvulling toe te staan. In dit verband wees de minister er op, dat de arbeidersklasse er op aandringt dat de broodprijs zou worden verlaagd tot 0,50 F per kilo. Maar dat zou voor de staat een maandelijkse uitgave van 25.000.000 F betekenen; en een regering zonder financiële hulpbronnen kan dat onmogelijk doen.

Aardappelen ontbreken niet, maar daar ze slechts in bepaalde gebieden zijn bijeengebracht, maakt het gebrek aan transportmiddelen, dat op sommige (andere) plaatsen de aardappelprijzen veel te hoog zijn geworden. Zo kosten te Brussel – niettegenstaande de oogst overvloedig is geweest – de aardappelen 0,80 F per kilo.

Suiker is dermate schaars, dat het onmogelijk is de verschillende chocoladefabrieken en jamfabrieken in Brussel en de provincie ervan te voorzien. De arbeiders in die branches zijn dientengevolge werkloos. De regering zal haar best doen om schepen te vinden teneinde uit de Filippijnen suiker te importeren.

De nationale veestapel is zeer geslonken. Nederland heeft de uitvoer van levend vee verboden, en ook die van melk en boter, zodat deze producten uiterst schaars zijn.

De boter kost afwisselend tussen de 25 en 30 F per kilo; melk wordt uitsluitend gereserveerd voor zieken, kinderen en ouden van dagen. Andere melk, die sterk met water is aangelengd, kost 1,40 F per liter.

Vervolgens gaf de minister een overzicht van de actie van het nationaal comité en kondigde hij een aanzienlijke vermeerdering aan van de invoer van producten en levensmiddelen uit de Verenigde Staten.

Op de vraag, waarom niet (hier ontbreken een paar woorden – redactie)¹ uit het buitenland aankomt? Antwoorde de minister, Nederland is bereid het ons te zenden; maar het vraagt in ruil daarvoor steenkool, die we op het ogenblik niet hebben. Er is niet aan te denken een beroep te doen op Engeland; want in dat land bestaat brandstofgebrek. Zelfs Engelse steenkool voor de fabrieken komt al lang niet meer aan. Ook de aankomst van Amerikaans vlees is niet mogelijk zolang we niet de nodige koelinrichtingen voor het transport hebben; en, zelfs indien we ze bezaten, hoe zouden we dan het vlees kunnen bewaren, nu de koelinrichtingen in de grote centra ontbreken. Men zou dus dienen te doen zoals in Frankrijk geschied is door namelijk eerst degelijke koelinrichtingen te bouwen vóór de invoer van bevroren of gekoeld vlees mogelijk wordt.

De toestand der bevolking is zeer droevig; zij die sinds vier jaar niet in de mogelijkheid geweest zijn kleren, van welke aard ook, aan te schaffen. Men zal zich inderdaad herinneren, dat de Duitsers 75% van linnen, garens en doeken hadden opgevorderd en daarna nog 50% van de rest; dat alle ledervoorraden waren opgevorderd; dat de bevolking gedwongen is geweest zich te kleden met geverfde dekens of met pakken uit beddenlakens vervaardigd; dat zij laarzen met houten zolen of schoenen van zelfkant heeft moeten dragen.

¹ Er moet vee bedoeld zijn.

De minister kondigde aan, dat het nationaal comité er was in geslaagd in Amerika leer te kopen voor nieuwe schoenen of voor het verzolen van oude, welke schoenen zeer goedkoop zullen zijn.

Men moet snel handelen om te voorzien in de dringendste noden der grote massa en vooral in die van de spoorwegmannen, de mijnwerkers en fabrieksarbeiders, die maandenlang werkloos zijn gebleven om niet voor de vijand te behoeven werken. Even goed voor de grote industrie, die zich heeft verenigd om gemeenschappelijk in het buitenland aankopen te doen om die dan in het binnenland te verdelen naar behoefte, als voor de kleinhandel zullen speciale inspanningen worden gedaan. Daarbij zal volgens een strenge reglementering worden tewerk gegaan; de vergunningen zijn nodig omdat zij voortkomen uit de entente met geallieerden. Zij hebben tot doel te voorkomen, dat sommige speculanten onder de industriëlen en kooplieden, die voorraden in het buitenland hebben liggen die weer hiernaartoe zouden kunnen reïmporteren.

Brussel, 21 december. De Belgische autoriteiten houden zich bezig met de maatregelen, die zullen zijn te treffen ter zake van 30.000 buitenlanders, die in België zijn achtergelaten en omtrent wiens lot moet worden beslist.

Brussel, 22 december. Heden heeft de arbeiderspartij te Brussel een betoging georganiseerd; de eerste sinds 1914. Twintigduizend manifestanten namen er aan deel, onder wie duizenden staatsambtenaren en soldaten in uniform. Tal van muziekkorpsen en vakverenigingen vierden feest wegens de verovering van het algemeen kiesrecht en de vrijheid van de vakverenigingen. Aan het slot van de betoging sprak minister Vandervelde de menigte toe van op het balkon van het volkshuis. Hij bracht hulde aan allen, die de laatste 30 jaar hebben gestreden of gestorven waren voor de politieke gelijkheid en de vrijheid van vakvereniging.

De betoging was een groot succes.

Morgen zal in de ministerraad, die door de koning wordt gepresenteerd, minister de Broqueville een wetsontwerp ter tafel brengen, waarbij het algemeen stemrecht wordt ingevoerd en waarbij de "consultation électorale" wordt geregeld. Het ontwerp zal gedurende de kerstvakantie worden rondgedeeld en vervolgens als spoedeisend ontwerp worden afgedaan.

De socialistische partij heeft gisteren te Brussel de aangekondigde invoering van het algemeen kiesrecht gevierd met een grote betoging. Een stoet, waar duizenden mensen, onder wie een twintig soldaten, aan deelnamen, is in goede orde door de straten getrokken.

Havas meldt ons uit Brussel, dat de bond van patroons in linnen- en katoenen goederen eenstemmig besloten heeft, voortaan geen koopwaar meer te kopen van Duitse, Oostenrijkse, Bulgaarse of Turkse oorsprong.

24 december 1918

De Belgische verkiezingen.

Brussel, 23 december. Het kabinet, dat heden onder voorzitterschap van de koning heeft vergaderd, heeft de lezing van het wetsontwerp nopens de verkiezingen aangehoord. Het voorstel bepaalt dat de aanstaande verkiezingen in mei zullen plaatsvinden volgens het zuiver, enkelvoudig algemeen kiesrecht op 21 jaar. Het parlement, hetwelk op deze grondslag is gekozen, zal de grondwetsherziening ten uitvoer brengen. Het voorstel zal binnenkort aan de leden worden toegezonden.

Tijdens de bijeenkomst heeft de minister van economische zaken de maatregelen uiteengezet om de hervatting van de nijverheid en de handel te vergemakkelijken.

Brussel, 24 december. De ministerraad heeft gisteren het wetsontwerp aangenomen, waarbij bepaald wordt, dat de eerstvolgende kamerverkiezingen op de grondslag van het algemeen kiesrecht op 21-jarige leeftijd zullen gehouden worden. Betoogd werd, dat de verkiezingen volgens het oude, meervoudige kiesrecht een uitstel van ten minste 17 maanden met zich zou brengen wat op dit ogenblik niet te verantwoorden zou zijn. Dit besluit laat trouwens de rechten der toekomstige constituanten onaangeroerd.

In een hoofdartikel van Het Laatste Nieuws wordt vreugde uitgesproken over de herbloeï en de eensgezindheid der Vlaamse pers. De trouwe Vlamingen, die in de Vlaamse bladen schrijven, zo zegt Hoste, de schrijver van het artikel, moeten elkaar niet eens ontmoeten om te weten, dat zij het eens zijn. "In ons gemoed zingt dezelfde hoop; wat wij willen is hetzelfde; de middelen, waardoor wij het willen verwezenlijken zijn dezelfde. We willen de rechten van ons volk verzekeren in een onverdeeld België en we willen dat doel bereiken door eerlijke en vreedzame middelen".

Beurs te Brussel.

Reuter seint uit Brussel:

Volgens de Soir hebben de Brusselse wisselagenten in een gisterochtend gehouden vergadering met algemene stemmen besloten om de beurs op 6 januari weer te openen.

25 december 1918

De Belgische constituanten.

Brussel, 24 december. De Soir zegt, dat de verkiezingen voor de constituante einde mei of begin juni gehouden worden. De kwestie van het vrouwenkiesrecht blijft aan de constituante voorbehouden.

Brussel, 24 december. Binnenkort zal er een wetsontwerp worden ingediend, hetwelk het zuiver en enkelvoudig algemeen kiesrecht op 21 jaar, met zes maanden verblijftijd invoert, het meervoudig kiesrecht afschaft, het stemrecht aan militairen verleent en het aan de wetgevende vergadering overlaat de kwestie der evenredige vertegenwoordiging te regelen. Uitgesloten van het kiesrecht zijn onwaardigen en bepaalde veroordeelden.

Naar verluidt zullen de vrijwilligers, die de leeftijd van 33 jaar hebben bereikt en sedert 1914 in dienst zijn of de grens van het door de vijand bezette gebied hebben overschreden, worden afgedankt.

Loucheur, de Franse minister van nationale wederopbouw, is hedenochtend uit Luxemburg hier aangekomen, waar hij door verscheidene leden der regering werd ontvangen, ten einde maatregelen te treffen tot industriële heropbouw en met België in verschillende opzichten een gemeenschappelijk programma vast te stellen.

Men meldt ons uit Brussel:

Delacroix, de minister-president, en Franck, de minister van koloniën, zijn naar Londen vertrokken om met Lloyd George overleg te plegen over de Belgische geldmiddelen.

Een Engelse zending wordt hier verwacht om in België en Noord-Frankrijk de textielindustrie weer op de been te helpen.

De senatoren Goblet d'Alviella, grootcommandeur van de Grootloge in België, en Magnette, grootmeester van het Groot-Oosten in België,

hebben tot de loges der Verenigde Staten een telegram gericht, waarin ze zeggen: de Duitse vrijmetselaars hebben zich tot u gewend ten einde uw bemiddeling te krijgen voor een verzachting der wapenstilstandsvoorwaarden. Wij verzoeken u dit verzoek niet in te willigen, alvorens de Belgische vrijmetselaars u hebben kunnen inlichten. De Duitse vrijmetselaars, die destijds door het Belgische Groot-Oosten zijn aangezocht om zich te verzetten tegen de deportaties van Belgische arbeiders hebben hierop geantwoord met woorden van verachting en hoongelach en met vervolgingen en veroordelingen. Zij zijn dus geenszins bevoegd een beroep te doen op de edelmoedigheid der Amerikaanse vrijmetselaars.

27 december 1918

Het Belgische socialistencongres.

Brussel, 25 december. Het socialistisch congres is vandaag in het Volkshuis geopend. Alle (socialistische) ministers, kamerleden en senatoren waren tegenwoordig. Lekeu, senator, brengt hulde aan de doden. Daarna brengt Vandervelde, minister van justitie, verslag uit over zijn binnenlandse politiek. Na te hebben gezegd, dat de drie socialistische ministers eerst tot de ministeriële combinatie der nationale eendracht zijn toegetreden na een motie van de algemene raad, herinnert hij eraan, dat het algemeen kiesrecht gewonnen is en dat het artikel, hetwelk de vrijheid van vakvereniging verbiedt, is afgeschaft, twee der hoofdpunten van de socialistische partij. Vandervelde betoogt vervolgens, dat met de uitroeping van het algemeen kiesrecht als iets dringends de grondwet niet zal worden geschonden, niet meer dan dit geschiedde door de besluitwetten, door de regering in de vier jaar van ballingschap genomen, welke het land hebben geholpen aan een leger om te overwinnen.

De spreker wordt langdurig toegejuicht, waarna de vergadering wordt geschorst.

Brussel, 25 december. In de namiddagzitting heeft het congres de redevoeringen gehoord van ministers Wauters, die over de maatregelen der levensmiddelenvoorziening heeft gesproken, van senator Lekeu en van anderen. Verder is het intreden der socialisten in de regering besproken. Morgen zal de stemming worden gehouden.

De secretaris van het syndicaat der openbare werken, Uythoeven, protesteert vervolgens tegen de "annexatie politiek, welke in de Belgische regering aan de dag treedt ten opzichte van Nederland."

Brussel, 26 december. Donderdagmiddag heeft het socialistisch congres de beraadslaging over de binnenlandse politiek geëindigd.

Minister Anseele verdedigt uitvoerig de deelneming der sociaaldemocraten aan het ministerie, welke een uitvloeisel is van de medewerking van de partij in alle gemeentelijke colleges. Zij is een vreedzame overwinning van de democratie.

Ten slotte werd met bijna algemene stemmen een resolutie van de algemene raad aangenomen, waarin de eventuele samenstelling van een nationale regering zonder partijmeerderheid voor een overgangperiode wordt goedgekeurd; deze regering zal worden belast met het leiden van de aangelegenheden van het land, de verkiezingen binnen een tijdstip van ten hoogste zes maanden voor te bereiden en de dringende maatregelen te treffen, die de gebeurtenissen vereisen.

Na de verkiezingen onder het algemeen kiesrecht zal een nieuw congres worden gehouden, ten einde zich erover uit te spreken of de socialisten hun medewerking aan de regering zullen voortzetten.

Brussel, 25 december. Tijdens de namiddagzitting heeft de voorzitter de resultaten medegedeeld van de stemming over de kwestie nopens het deelnemen (der socialisten) aan de regering. Er worden uitgebracht: 22 stemmen voor, één tegen en drie blanco.

Brussel, 26 december. De gedelegeerde Jacqmotte zegt dat de Internationale eerst moet worden hersteld. Indien men niet de demobilisatie van Duitsland heeft geëist, is zulks geschied om de overwinning van het socialisme te verhinderen. De troepen der entente dienen om de Russische revolutie te verpletteren. Op het ogenblik dat men te Lausanne de houding der partij zal bespreken, zal men in Versailles de bourgeoisbegeerten der gehele wereld zien loskomen. We zullen niets verkrijgen zonder sociale revolutie.

De afgevaardigde Lekeu betoogt: we hebben ons gedurende vier jaar van het onderhouden van betrekkingen met de Duitse sociaaldemocratie onthouden. Men dient het kwaad, dat de vijand heeft misdreven, niet te vergeten. Aan de algemene raad dient de vraag te worden voorgelegd of aan de Duitse sociaaldemocraten amnestie kan worden verleend. (Een deel der vergadering betuigt bijval, een ander joelt).

Huysmans bespreekt het standpunt van Lekeu en zegt: gedurende vier jaar heeft men de Duitse meerderheidssocialisten tot de revolutie aangespoord. Heden, nu ze zulks hebben gedaan, verachten wij ze. Laten wij ons haasten de Internationale bijeen te roepen, anders doen de Engelse arbeiders het.

Men besluit zo spoedig mogelijk de algemene raad bijeen te roepen om over de kwestie te beslissen. Anseele vraagt de debatten te verdagen om de eenheid der partij te handhaven.

Brussel, 26 december. Het congres heeft zich nog bezig gehouden met de bijeenkomst van het internationaal socialistisch bureau, die de 6^e januari te Lausanne zal worden gehouden (naar de heer van Kol meldt is dit onjuist – redactie). Kamiel Huysmans is belast met het bijeen te roepen. Nochtans moet de kwestie door de algemene raad worden besproken, die met dat doel de 31^e december zal bijeenkomen en gedelegeerden zal benoemen.

In werkelijkheid is besloten tot het herstel der Internationale, doch met enig voorbehoud. Huysmans zegde: ik wil niet dat het centrum der Internationale aan België wordt onttrokken. En hij voegde hieraan toe dat hij gedurende de oorlog niet slechts de secretaris van de Belgen, de Engelsen en de Fransen is geweest, maar ook van de "boches", en hij legde de nadruk op dit woord.

Het congres is om half zeven opgeheven.

De verkiezingen in België.

Brussel, 25 december. De Soir meldt dat de soldaten aan de algemene verkiezingen in juni aanstaande zullen deelnemen.

Handel tussen België en Duitsland.

Brussel, 26 december. De minister van bevoorrading Wauters heeft gelast zeer streng op te treden tegen de opkopers van levensmiddelen, die ze op grote schaal naar het bezette Duitsland waren beginnen uit te voeren. De straffen gaan tot twee jaar opsluiting en 10.000 F boete.

De Duitse en Oostenrijkse onderdanen in België.

Brussel, 26 december. Vandervelde, minister van justitie, heeft de openbare reinigingsdienst verzocht de Duitse of Oostenrijkse

onderdanen uit te wijzen, die de vijand hebben gediend, hetzij dat zij bij het vijandelijk leger waren ingelijfd, of in de civiele dienst der bezetting werkzaam waren. Voor andere personen zal elk geval op zichzelf worden onderzocht.

Te dien einde is de veiligheidsdienst versterkt met enige meesters in de rechten en militaire auditeurs. Tevens zal een administratieve rechtbank, waar ambtenaren en leden der rechterlijke macht zitting zullen in hebben, de positie onderzoeken van verdachte Belgen of van personen, die zich als Belg voordoen. Voor elk geval zal de minister zelf de verantwoordelijkheid der beslissingen op zich nemen.

Volgens een telegram van Havas uit Brussel hebben twee vertegenwoordigers van het Amerikaanse steuncomité een reeks instellingen van kinderverzorging in België bezocht. Ze zullen Hoover (de Amerikaanse levensmiddelenbeheerder) verslag uitbrengen, welke hen zal opdragen de organisatie daarvan te bestuderen.

Ter aanvulling van de telegrammen over het Belgische socialistencongres in ons ochtendblad van heden ontlene wij nog aan een Reutertelegram, dat Anseele woorden van dankbaarheid uitte voor hetgeen Nederland gedaan had voor de vluchtelingen en geïnterneerden.

Van vandaag af vertrekt iedere dag een spoortrein van Brussel naar Parijs en omgekeerd. De reis gaat over Rijsel en duurt 14 uur.

Onze correspondent te Brussel meldt, dat Brussel en Parijs sedert gisteren draadloos telegrafisch verbonden zijn.

Onze correspondent te Brussel meldt:

Omtrent de reis van de Belgische ministers Delacroix en Franck naar Londen, is nader bekend geworden, dat zij vertrokken zijn om te trachten de moeilijkheden op te lossen, die Belgische industriëlen, welke in Engeland inkopen gaan doen, ondervinden met de betaling in Engelse waarde. Ze bezitten immers niets dan marken en franken, maar geen ponden.

Anderzijds heeft het bezoek van de Franse minister, Loucheur, tot doel overleg te plegen inzake het terug doen brengen van machines en grondstoffen door de Duitsers in België gestolen.

De mark ingetrokken.

Onze correspondent te Brussel seint:

Vandaag is men te Brussel met het intrekken der marken begonnen, waarmee tot 2 januari zal worden voortgegaan. De inwisseling moet door het publiek gebeuren in de banken, postkantoren en bij de ontvangers der belastingen. Elke persoon kan terstond 1000 mark in 1250 frank omgewisseld krijgen. De rest wordt later, wanneer er voldoende Belgisch geld in de staatskas is teruggevloeid, uitbetaald.

Onnodig te zeggen, dat alle inrichtingen, waar de gelegenheid tot wisselen is opengesteld, van vanmorgen vroeg af bestormd worden. België is gedurende vier en een half jaar met marken overstromd.

Men meldt ons uit Brussel:

De bladen berichten, dat de Spaans-Nederlandse commissie, opvolgster van de Reliefcommissie, ten gevolge van de bevrijding van het grondgebied heeft opgehouden te bestaan. Haar werk is overgenomen door het nationaal comité.

Men meldt ons uit Brussel:

Het Journal de Gand komt met een origineel plan. De Duitsers hebben in Frankrijk en België zoveel verwoest en hun oorlogsschatting zal zo groot worden, dat ze toch niet kunnen betalen. Waarom zouden we dan geen aanspraak maken op de kunstschattingen, bewaard in hun musea en paleizen? Het zou het voordeel hebben, dat vele kunstwerken, ons indertijd ontnomen, weer op hun vroegere verblijfplaats terug zouden komen, betoogt het blad.

We herinneren ons heel goed een dergelijk voorstel toen de toestanden anders waren van Duitse zijde te hebben gelezen. Of het nu meer succes zal hebben?

Duitse staatsschuld in België.

Onze correspondent te Brussel seint:

Er doen zich stemmen horen ter verdediging van de Belgische bonafide houders van Duitse staatsschuld van voor de oorlog. Ze wensen, dat er bij de vrede over die zaak bijzondere overeenkomsten met Duitsland worden gemaakt en wijzen erop, dat Duitsland bij het verdrag van Brest-Litovsk een clause had doen opnemen, waarin zijn landgenoten, die houders waren van Russische leningen bevoorrecht zouden zijn.

28 december 1918

Uit de Belgische Senaat.

Brussel, 27 december. Vanochtend heeft de senaat Cooreman, Baccaert en Brans, alle drie vertalers van het analytische Vlaamse verslag, die in het activistische Vlaamse ministerie hoge ambten hadden aangenomen, ontslagen.

Het bureau van de senaat heeft nog ruime bijlagen wegens de duurte van het leven aan het hele personeel voor de jaren van bezetting en 1919 toegestaan.

Verder is het bureau op de treffende gedachte gekomen een herinnering aan te bieden aan alle advocaten, die voor de Duitse krijgsraad Belgische burgers verdedigd hebben. Ze zal bestaan uit een senaatszetel voor ieder van hen, te weten: Bonnevie, A. Braun, Th. Braun, Braffort, Kirchen en Meganck. Deze stoel zal hen de tragische uren in herinnering roepen, die ze in de senaat hebben doorgebracht, terwijl ze vrije Belgische burgers verdedigden.

In de senaat is een interpellatie gehouden over het verblijf nog steeds van Duitse burgers in België. Magnette en Peltzer hebben geprotesteerd. Minister Vandervelde heeft geantwoord, afgezien van de Duitsers, die voor de vijand bezig zijn geweest of in zijn legers hebben gediend, welke zullen worden uitgezet, de gevallen der anderen naar bevind van zaken menslievend te zullen behandelen.

De senaat heeft de wet op de middelen aangenomen en is vervolgens met onbepaald reces gegaan.

De parlementsleden die ten getale van 110, in drie groepen van 27 december tot 7 januari naar de IJzer gaan, zullen het gevechtsterrein tot aan de Schelde bezoeken.

De Belgische pers.

Onze correspondent te Brussel meldt:

De Independance Belge heeft een bijzondere berichtgever naar Nederland gezonden om er een onderzoek in te stellen naar de openbare mening ten opzichte van de vraagpunten, die er op het ogenblik tussen de twee landen hangende zijn. Wat het resultaat van

dit onderzoek moet worden blijkt reeds ten volle uit het heden verschenen eerste artikel van de correspondent der Independance.

De Nederlandse soldaten in hun grijze uniformen lijken te veel op de Duitsers! De Nederlandse officieren, stijf in hun tuniek, zijn teveel gelijk aan de Duitse officieren, wiens onbeschoftheid de Belgen zo lang heeft verontwaardigd. Het gehele land, vooral Den Haag, maakte een koude en vijandige indruk."

Uit de Belgische senaat.

Brussel, 27 december. De senaat heeft een voorstel in overweging genomen om te besluiten, dat voortaan de 22e november, de verjaardag van de dag, waarop de blijde terugkeer van de koning heeft plaats gehad, een nationale feestdag zal zijn.

Goblet d'Alviella heeft een rapport ingediend over de petitie van de inwoners van Malmédy, waarin zij vragen opnieuw met België verenigd te worden.

Havas meldt ons uit Brussel, dat vier prinsessen Croy, van wie er één door haar huwelijk prinses van Beieren geworden is, in bewaring gesteld zijn.

Gisteren hebben wij gemeld, dat er met gisteren te beginnen dagelijks een spoortrein van Brussel naar Parijs zou vertrekken over Rijsel. De Dernière Heure meldt thans, dat deze trein eerst met 15 januari zal gaan rijden en dat deze datum nog gewijzigd kan worden.

Reuter seint uit Brussel:

De handelaars in leder en in huiden hebben een inkoopbureau opgericht zowel voor machines als voor huiden, die nodig zullen zijn om deze tak van nijverheid in België te reorganiseren.

29 december 1918

De verwoestingen in België.

Berlijn, 28 december. Het Wolff bureau heeft van goed ingelichte zijde een mededeling ontvangen over de omvang van de verwoesting van particuliere en openbare eigendommen in België. Volgens de statistieken zijn er, afgezien van het gevechtsterrein in West-Vlaanderen, bij de doormars van de Duitse troepen en bij gevechten met Belgen, Fransen en Engelsen in de herfst van 1914 op Belgische bodem totaal 21.000 gebouwen verwoest. Daartegenover staat dat de Russen in Oost Pruisen destijds 24 steden, 600 dorpen en 330 landgoederen met 30.000 gebouwen hebben vernield.

In West-Vlaanderen is bij de vierjarige onafgebroken strijd een lange strook land van Nieuwpoort tot Ieper verwoest. Ons geschut was helaas gedwongen de schone stad Ieper onder een vernietigingsvuur te nemen, nadat de Engelsen haar niet slechts tot een steunpunt op het front, doch ook tot een uitvalspoor voor de grote veldslagen in Vlaanderen hadden gemaakt.

De mededeling somt vervolgens de plaatsen op, welke door de granaten der geallieerden in puin zijn gelegd.

Uit België.

Brussel, 28 december. De minister van buitenlandse zaken, Paul Hijmans, heeft te Parijs vertoefd, waar hij een onderhoud met Clemenceau heeft gehad en door president Wilson is ontvangen.

De koning heeft besloten dit jaar op nieuwjaarsdag geen receptie te houden.

Het herstel van België.

Onze Brusselse correspondent seint:

De eerste minister Delacroix en de minister van koloniën Franck zijn naar Londen vertrokken om zich met de Engelse regering te verstaan ten aanzien van de regeling van kredietverlening aan België, ten einde de industriële en commerciële betrekkingen met Engeland te bevorderen.

30 december 1918

Parijs-Brussel.

Parijs, 28 december. De eerste trein naar Brussel heeft Parijs vrijdagavond om 7 uur verlaten. Deze trein, die aan de Belgische regering toebehoort, vervoerde slechts parlementsleden, ambtenaren en spoorwegambtenaren. Hij bestond uit verscheidene wagens eerste en tweede klasse en een tiental bagagewagens, waarin zich de archieven bevonden.

De hervatting van het hoger onderwijs in België.

Onze correspondent te Brussel meldt:

Er is een wetsontwerp ingediend om orde te brengen in het hoger onderwijs, dat in België meer dan vier jaar heeft stilgelegen. De algemene beschouwingen van dit voorstel mogen hier volgen, omdat zij op korte en duidelijke wijze de vraag, waar het om gaat, uiteenzetten.

De Belgische universiteiten, die gedurende de oorlog gesloten bleven, daar zij onder andere de jongelieden, die in het land gebleven waren, niet wilden begunstigen ten nadele van de leerlingen, die naar het front waren getrokken, hebben zich bezig gehouden met de bijzondere overgangmaatregelen, die genomen behoorden te

worden ten bate van de beide groepen van jongelieden, nadat de oorlog geëindigd zou zijn.

Laatstgenoemde groep is vooral belangrijk en had de oorlog slechts één of twee jaar geduurd, dan had men uitsluitend te hunnen behoefte een wet moeten maken. Evenwel heeft de lange duur van de sluiting van de inrichtingen van hoger onderwijs zekere bepalingen noodzakelijk gemaakt, waarvan de studenten in het algemeen nut moeten hebben. Men kan namelijk de meesten van hen, die in 1914 van dertien tot vijftien jaar oud waren, er geen verwijt van maken, dat ze de wapens niet hebben opgenomen.

Anderzijds moet men niet uit het oog verliezen, dat in zekere beroepen grote leegten zijn ontstaan, welke in het landsbelang zo snel mogelijk aangevuld zullen moeten worden.

Van deze grondgedachten is het wetsontwerp uitgegaan.

Ongewenst leek het, wijzigingen te brengen in het programma der universitaire studies, zoals dat is vastgelegd in de wet van 1890, maar men meende, dat het mogelijk was de studerende jeugd zich dat programma eigen te doen maken in een kortere tijd dan in de tegenwoordige wet is voorgeschreven. Daarop baseren zich dan ook de voorstellen, welke behelzen, dat gedurende drie jaar elke wettelijke termijn van studie is opgeheven. Voor hen, die in het leger zijn geweest, kan vrijstelling worden gegeven van voorafgaande diploma's tot toelating aan de universiteit, mits zij bewijzen van vereiste bekwaamheid kunnen afleggen. Voor deze leerlingen zullen de professoren speciale colleges geven, waar meer praktisch gewerkt wordt, op de voet der vroeger hier in België reeds op ruime schaal bestaande seminaria.

31 december 1918

Het Belgische kiesrecht.

Brussel, 30 december. Baron de Broqueville, minister van binnenlandse zaken, heeft vandaag een ontwerp ingediend, door de koning en alle ministers ondertekend, hetwelk het stemrecht toekent aan alle Belgen met inbegrip van de militairen van 21 jaar af, die op 1 januari 1919 zes maanden in dezelfde gemeente hebben gewoond. De kiezers in de verwoeste streken zullen in de naast bijzijnde gemeente worden ingeschreven.

Londen, 30 december. Reuter verneemt dat de Belgische minister-president en de ministers van financiën en koloniën heden van hun missie te Londen in Brussel zijn teruggekeerd. Ze verklaarden over het resultaat van hun besprekingen volkomen tevreden te zijn.

Voor hun vertrek heeft een vertegenwoordiger van Reuter een onderhoud gehad met Louis Franck, minister van koloniën, die zegde, dat de financiële maatregelen voor het herstel van België en de betaling van schadevergoeding door Duitsland, worden voorbereid. Er zijn regelingen getroffen ten opzichte van de financiële steun der geallieerden en de minister herinnerde in dit verband aan hetgeen België heeft geleden en al hetgeen er is verwoest.

Hij had verder een onderhoud gehad met Walter Long, over koloniale aangelegenheden en hij had zijn bewondering voor de Britse methode van kolonisatie betuigd. Over de terugkeer der Duitse koloniën, zegde de minister, dat dit een aangelegenheid is, waarover de grote geallieerden hebben te beslissen. Hij streeft naar volkomen ongeschondenheid van de Belgische eigen koloniën.

Belgisch Kongo.

Londen, 30 december. Reuter is bevoegd te verklaren, dat het bericht, volgens hetwelk het bezoek van de Belgische minister-

president en de Belgische minister van koloniën aan Londen tot doel had te onderhandelen over de verkoop van Belgisch Kongo, volstrekt ongegrond is. Het bezoek had geen verband met Belgisch Kongo.

Volgens een draadloos bericht uit Lyon, zal de commissie der levensmiddelenvoorziening van België, thans te Rotterdam gevestigd, zich binnenkort te Antwerpen in het huis van de heer Mallinckrodt vestigen. De commissie zal de maatregelen nemen, nodig om te maken, dat de schepen met leeftocht uit Amerika rechtstreeks naar Antwerpen varen.